

BEOGRADSKI ŽENSKI JAVNI LOBI

MINIMALNI PROGRAM ŽENSKIH ZAHTEVA

Beogradski ženski javni lobi traži od stranaka partija i pokreta da u svoje programe unesu zahteve žena, kao i da svako pitanje razmatraju i sa ženske tačke gledišta.

Sve životne teme su i muške i ženske. Ali, vrednosti i moći u društvu su u odnosu na polove neparitetno raspodeljene. Žene kao društvena grupa pripadaju "privatnoj" sferi porodice, kućnog rada, seksualnosti, emotivnosti. U ovoj podeli ženka iskustva ostaju ispod praga društveno prihvatljivog jezika i vrednosti i nevidljiva istoriji. Žene su diskriminisane na polju rada: rad u kući je eksploatisan, rad van kuće im je manje dostupan. Žene su poistovećene sa ulogama majke, domaćice i seksualnog objekta. Iskorišćene su za besplatan rad, najmanje plaćen rad, reprodukciju, pornografiju, emotivnu sigurnost drugih. Marginalizovane su dnevnopolitikom koja je zasnovana na ovoj eksploataciji i koja ih eliminiše iz bilo kakvog procesa odlučivanja.

Ne prihvatamo ovakvu podelu na "privatno" i "javno". Ne prihvatamo da se životi žena svode na "žensko pitanje". SVA PITANJA SU ŽENSKA. Ne prihvatamo da se zahtevi žena getoiziraju i potiskuju i da se njihovo rešavanje, kao do sada, odlaže za neko srećnije i pogodnije vreme, niti da se podređuju drugim "bitnijim" pitanjima. Žene imaju jedan život koji žive sada i ovde i hoće da budu subjekti svojih života. Dosta smo čekale na bolju budućnost pod bremenom trostrukih obaveza: radnog mesta, održavanja života i rada na crno.

Novi višestranački odnosi, koji se radjaju na našim prostorima, isto kao i dojučerašnji jednopartizam, u znaku su muškog. Ženska iskustva i dalje ostaju ispod praga društvene osetljivosti. Stoga žene iz Beogradskog ženskog javnog lobija objavljuju: da su im važna sva iskustva i svi životi žena, da će raditi na uvećavanju njihove moći u svim dimenzijama društvene i privatne proizvodnje odnosa i na širenju solidarnosti između žena različitih po klasi, nacionalnosti, bračnom statusu i polnoj orijentaciji.

U cilju razbijanja patrijarhalne hijerarhije odnosa ovim programom iznosimo početne zahteve žena za stvaranje novih legitimnih prostora koji će odgovarati različitim ženskim potrebama.

1. Na polju rada tražimo da svi pozivi/profesije budu podjednako otvoreni i za žene i za muškarce. Zahtevamo da se prilikom zapošljavanja dosledno sprovode profesionalni, a ne polni kriteriji.

Tražimo kraći radni dan /šestočasovno radno vreme u petodnevnoj radnoj nedelji, što je inače zahtev svih naprednih političkih programa Zapadne Evrope/ i pogodnije raspoređeno radno vreme, kako bi se i muškarcima i ženama omogućilo obavljanje kućnih poslova. Javnom kampanjom bi se prilikom skraćivanja radnog vremena naglašavalo da se kućni rad tiče podjednako muškaraca, kao i žena.

Kod otpuštanja sa posla, po osnovu tehnološkog viška ili po drugim osnovama, tražimo da se striktno poštuje ravnopravna polna zastupljenost - procentualno koliko žena, toliko i muškaraca.

2. Tražimo da se menja praksa patrijarhalnog usmeravanja obrazovanja i vaspitanja. Zahtevamo jednake šanse za sve. Nećemo muške i ženske škole. Moraju se uložiti dodatni napor da se obezbedi dopunsko obrazovanje i usavršavanje žena, naročito u nerazvijenim područjima Jugoslavije.

Zahtevamo neseksističko vaspitanje i obrazovanje - nastavno vaspitne programe i udžbenike /svih ustanova, od jaslica do univerziteta/ koji neće biti zasnovani na patrijarhalnoj neravnoteži moći između ženskih i muških uloga.

3. Tražimo da se striktno poštuju prava žena da odlučuju o radjanju: da li će i kada radjati i koliko će dece imati. Nikakvi zahtevi Njacije, Države, Partije, Crkve ne mogu biti ispred potreba i prava slobodnih pojedinki. Samo željena deca su srećna deca. Nikako ne prihvatamo restriktivne i represivne mere prema onima koje/koji neće ili ne žele da imaju decu. Stepem demokracije jedne društvene zajednice meri se po tome koliko je pojedinka/pojedinac u mogućnosti da odlučuje o svom životu.

Pravo je i obaveza oba roditelja da se u istoj meri brinu o deci. Svest o tome se mora neprestano podsticati sistematskom eliminacijom institucionalizacije represije prema ženama.

4. Tražimo da se problem nasilja u porodici učini vidljivim i da se oblici porodičnog nasilja imenuju: silovanje u braku, ubistva žena, pretnje ubistvom, incest, premlaćivanje žena i dece, ekonomska ucenjivanja, psihička zlostavljanja žena i dece. Tražimo da se ženama i deci zajamči u društvu život bez straha i nasilja i da se organizuju strukture za aktivnu eliminaciju ovih nasilja. U tom smislu službe SOS telefona za žene i decu žrtve nasilja i skloništa za pretučene žene i decu moraju dobiti društveni legitimitet.

U perspektivi tražimo posebne službe i telefone za žene izložene seksualnim prisilama na radnom mestu i službe za decu koja su izložena seksualnim prisilama od odraslih u porodici.

Kao najhitniji zahtev tražimo SKLONIŠTA ZA ŽENE I DECU ŽRTVE NASILJA. Ova vrsta institucija treba da deluje na principu samoorganizovanja i zadovoljavanja potreba korisnica.

Posebnu ulogu SOS telefonske službe, skloništa i ženski centri imaju u proizvodnji nehijerarhijskih odnosa institucija/korisnica u cilju transformacije patrijarhalnog i autoritarnog karaktera socijalnih službi.

5. Na planu zdravstvene zaštite tražimo, pre svega, demedikalizaciju i deviktimizaciju ženskog otpora patrijarhalnoj ženskoj ulozi. Zahtevamo tumačenje ženskih uloga sa stanovišta samih žena. Konkretno, tražimo otvaranje ženskih zdravstvenih centara, širenje mreže savetovaništva za kontracepciju, besplatnu kontracepciju, besplatan i bezbolan abortus. Tražimo deinstitucionalizaciju porodjaja - mogućnost porodjaja u kući, radjanje u prisustvu partnera, radjanje prilagodjeno različitim ženama, a ne osoblju i medicinskoj strukturi /statistici, instrumentariju, "nauci", dnevnom redu/.

Tražimo depsihiјatizaciju žena koje neće majčinstvo, žena koje neće rad u kući, žena koje vole žene, žena koje na svoje posebne načine odbijaju da se poistovete sa totalizovanom slikom žene u društvu, a pritom bivaju psihiјatizovane.

6. Pored navedenih zahteva,
 Tražimo da se uvede zakonsko kažnjavanje za si-
 lovanje u braku.

Tražimo uvođenje zakonskog automatizma u do-
 deli alimentacije onom roditelju kod koga su deca na izdržavanju
 /procentualno od ukupnog prihoda/ i to već prilikom rastave braka.

Tražimo dekriminalizaciju prostitucije i uvođenje
 zdravstvene zaštite za prostitute i prostitutke.

Tražimo od vlade SR Srbije podatke o polnoj,
 klasnoj i nacionalnoj strukturi zaposlenih, nezaposlenih i ove godine
 otpuštenih s posla.

Tražimo da se iz sredstava zajma za SR Srbiju
 finansira firma za žensko preduzetništvo i otvaranje malih ženskih
 firmi kako bi se ublažile negativne posledice dugogodišnjeg zapostavlja-
 nja zapošljavanja žena.

Tražimo da Republičko izvršno veće Srbije fi-
 nansira ženske studije i istraživačke projekte kojima bi se obeloda-
 nila ženska situacija u Republici.

Tražimo otvaranje Ministarstva za ženska pitanja
 koje bi štutilo prava žena i onemogućilo različite oblike diskrimina-
 cije žena u društvenim i privatnim institucijama.

Tražimo da se odmah u Beogradu nadje sklonište
 za žene i decu žrtve nasilja.

Tražimo da se poštuje procentualna zastuplje-
 nost žena kako u izvršnim telima partija i stranaka, tako i u parla-
 mentima od opštinskih do saveznog. Takođe, zahtevamo odvojene izborne
 liste za žene i muškarce.

Tražimo da se u programima stranaka, partija i
 pokreta uvede dvopolno oslovljavanje: građanke i građani, drugarice
 i drugovi, studentkinje i studenti, penzionerke i penzioneri, itd.

Tražimo da se sva zanimanja i funkcije pominju
 kako u muškom tako i u ženskom rodu, tj. da se ne vrši diskriminacija
 zanimanja na muška /predsednik, tehnolog, doktor/ i ženska /sekretarica,
 daktilografkinja, domaćica/. Svi pozivi i funkcije imaju i svoj ženski
 rod: inženjer/inženjerka, metereolog/metereološkinja, šef/šefica, itd.

Tražimo da se u programske ciljeve stranke, partije
 ili pokreta unesu ženski zahtevi koji se odnose na rad, obrazovanje,
 reprodukciju, socijalnu politiku, zdravstvenu zaštitu, kulturu, nauku i
 politiku u užem smislu reči.

Beogradski ženski javni lobi poziva žene da podrže
 i bore se za ove zahteve u svojim strankama, partijama i pokretima.

BEOGRADSKI ŽENSKI JAVNI LOBI

U Beogradu, 29. septembra 1990.